

Útmutató és tanmenetjavaslat

Szép Andrea

KÖRNYEZETISMERET

1. osztályosoknak

című tankönyvéhez

Útmutató a tankönyv oldalaihoz

oldal	feladat
3.	Kérd tanítód segítségét! Írja oda neved a vonalra!
Kösd a megfelelő képet a nevedhez!
4.	Beszélgj a képről! Színezd ki a fa leveleit olyan színűre, amilyenek ősszel látjuk. Segítséggel írd az ajtó fölé: ISKOLA.
5.	Mesélgj a képről! Színezz!
6.	Mit látsz a képeken? Hasonlítsd össze a tankönyvben látható helyiségeket a te iskolád azonos helyiségeivel!
7.	Rajzold le iskolád ebédlőjét! Legyenek a rajzon étkező gyerekek is.
8.	Hasonlítsd össze a tárgyakat! A nyíl mindig a kisebb felé mutasson.
9.	Melyik gyerek a magasabb? Melyik gyöngysor a hosszabb? Melyik ceruza a vastagabb? Jelöld · jellel jól láthatóan!
10.	Milyen anyagból vannak a tárgyak? Beszéljétek meg, majd kösd a tárgyakat a megfelelő anyaghoz!
11.	Színezd ki az őszi fa leveleit az évszaknak megfelelő színekkel!
12—13.	Mesélgj el, hogyan telik Panni egy napja a reggeli felkeléstől az esti lefekvésig! Színezz!
14.	Színezd ki az őszi erdő fáit!
15.	Milyen fák leveleit és terméseit látod? Kösd össze a leveleket a hozzájuk tartozó termésekkel!
16.	Válaszd ki a képek közül azokat, amelyek az őszi időjárásra jellemzőek! Színezd is ki!
17.	Egy héten keresztül folyamatosan figyeld az időjárás! A tapasztaltakat rajzold be a megfelelő naptári részekbe.
18.	Hogyan készülődnek az állatok a télre? Mesélgj a képekről!
19.	Karikázd be az őszi gyümölcsöket!
20.	Felismered az őszi virágokat? (kerti pillangóvirág, kerti szalmagyopár = kerti szalmavirág, őszirózsa, kerti krizantém) Színezz!
21.	Milyen őszi munkákat látsz a képeken? Színezd ki a növényeket!
22.	Rajzold le, milyen őszi munkákat ismersz! Segítettél-e már egy-egy ilyen munka során?
23.	Ide ragaszthatod a gyűjtött faleveleket.
24.	Öltöztess fel a fiút őszi ruhákba. Színezd ki és kösd oda azokat a ruhadarabokat, amelyeket ebben az évszakban ráadhatunk.
25.	Mutasd meg testrészeidet magadon, majd a képen látható gyereken!
26.	Pótold a rajzokon a hiányzó testrészeket!
27.	Mit látunk? (színeket, formákat, mozgást)
28.	Milyen hangja van például a képen látható madárnak? Melyiket kellemes, melyiket kellemetlen hallgatni?
29.	Minek az illatát kedveljük, és mit nem szagolunk szívesen?
30.	Milyen ízűek a képeken látható enivalók? Melyik íz hiányzik? Rajzolj!
31.	Milyen tapintásúak a képen látható tárgyak?
32.	Rajzolj az egyes érzékszervek képe mellé két-két olyan dolgot, tárgyat, amit látunk, hallunk... stb.
33.	Pótold a rajzokon a hiányzó érzékszerveket!
34.	Mit csinál Peti? Beszélgj a képekről! Az üres keretekbe rajzolj te is! (Pl. Peti a kádban fürdik. Peti körmöt vág. Peti fésülködik...stb)
35.	Mi van a képeken? Mire használjuk ezeket az eszközöket?
36.	Színezd ki azokat az ételeket, italokat, melyek egészségesek!
37.	Mikor vigyázunk az egészségünkre? Melyik kép mit ábrázol? Rajzolj egy olyan esetet, amikor vigyázunk az egészségünkre, és egy olyat, amikor nem.
38.	Te mit teszel azért, hogy egészséges maradj? (étkezés, mozgás...stb)
Rajzolhatsz színes ceruzával, de ragaszthatsz ide kivágott képeket, sőt a kettőt keverheted is.
39.	Színezd ki a cinkéket és a madáreleséget!
40.	Válaszd ki a képek közül azokat, amelyek a téli időjárásra jellemzőek! Színezd is ki!
41.	Egy héten keresztül folyamatosan figyeld az időjárás! A tapasztaltakat rajzold be a megfelelő naptári részekbe.
42.	Mit jelent az, hogy alszik a természet? A képek segítenek.
43.	Rajzolj a domboldalra szánkózó gyerekeket, a befagyott tóra pedig korcsolyázókat. Színezz is!

44. Beesteledett. A gyerekek félbehagyták a hóembert. Mi hiányzik még róla? Pótold!
45. Rajzolj a madáretetőbe csipegető madarakat!
46. Színezd ki a karácsonyfa díszzeit!
47. Milyen ünnep van? Mibe öltöztek a gyerekek?
48. Válogasd ki Juli téli ruháit! Kösd oda és színezd is ki őket!
49. Milyen a tavasszal virágzó fa? És a tavaszi virágok? Színezz!
50. Válaszd ki a képek közül azokat, amelyek a tavaszi időjárásra jellemzőek! Színezd is ki!
51. Egy héten keresztül folyamatosan figyeld az időjárást! A tapasztaltakat rajzold be a megfelelő naptári részekbe.
52. Mit jelent a természet ébredése? Beszélj a képekről!
53. Nevezd meg a zöldségféléket! Csak azokat színezd ki, amelyek tavasszal teremnek.
- 54—55. Mit csinál Pisti és Pista bácsi? Színezd ki a növényeket!
56. Melyek a tavasz virágai? Rajzolj te is!
57. Külön-külön rajzold le a tavasszal felvehető ruhadarabokat a jelölt helyekre.
58. Gyönyörű csokrot szedünk édesanyánknak. Rajzolj! Színezz!
59. Merre hajlanak a virágok? Az azonos irányba hajló virágokat színezd ugyanolyanra!
60. Mi hol található? Pl.: Mi van a kötény mellett, alatt ...? Hol van a ceruza? stb.
61. Karikázd be azt, amelyik a másikon rajta van! (madaras kép)
 Karikázd be azt, amelyik a másik alatt van! (házikó, nap)
 Karikázd be azt, amelyik a másik fölött van! (csónak, hal)
 Karikázd be azt, amelyik a másik mögött van! (hóemberes kép)
 Karikázd be azt, amelyik a másik előtt van! (táskás kép)
 Karikázd be azt, amelyik a másik kettő között van! (poharas kép)
62. Rajzolj a ház jobb oldali ablakába egy cserép virágot!
 Rajzolj a ház elé egy macskát!
 Rajzolj a jelzőlámpa mellé egy nénit!
 Rajzolj úgy, hogy a jelzőlámpa mögött, a járdán egy kisfiú szaladjon!
63. Melyik iskola képe hasonlít legjobban a te iskoládra? Jelöld!
 Hogyan jutsz el reggelente az iskolába? Tegyéél · jelet a megfelelő közlekedési eszköz mellé!
64. Figyeld meg a lámpa jelzéseit! Mit jelentenek?
65. Mit jelezhet a közlekedési lámpa? Nézd a kisfiú mozgását, és annak megfelelően színezd a mellette lévő lámpa fényjelzését.
66. Jelöld a helyes, illetve a helytelen viselkedést a megfelelő jellel! Színezd ki a képeket!
67. Sorold fel a fa részeit! A kis képek mely évszakokban mutatják a fát?
68. Figyeld meg környezeted állatait! A képeken láthatóak közül melyeket látod gyakrabban?
69. Felismered az állatokat? Hány lábuk van? Mi fedí a testüket?
70. Éhesek az állatok. Etesd meg őket! Rajzold eléjük kedvenc ennivalójukat!
71. Milyen a nyári fa? Színezz!
72. Válaszd ki a képek közül azokat, amelyek a nyári időjárásra jellemzőek! Színezd is ki!
73. Egy héten keresztül folyamatosan figyeld az időjárást! A tapasztaltakat rajzold be a megfelelő naptári részekbe!
74. Válogasd és színezd ki a nyári gyümölcsöket!
75. Szedj csokrot a vázába nyári virágokból!
76. Melyik ruha kié? Kösd a gyerekekhez a megfelelő nyári ruhadarabokat!
77. Milyen munkák vannak a ház körül nyáron?
78. Készíts nyári virágokból virágnymatokat az egyik oldalra, a másik oldalra pedig rajzolj!

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
1.	Iskolások lettünk	Ismerkedés az osztálytársakkal Bemutakozás (bemutakozás, kézfogás) A bemutatkozás és a kézfogás szabályai Szituációs gyakorlatok	vezetéknevé, keresztnév, életkor, saját lakcím, lakóhely (település) neve	kézbábok vagy ujjbábok (fiú és lány) Benedek Elek: Sárgulnak a falevelek című verse Tankönyv: 3–4. oldal
2.	Iskolai környezetünk	Séta az iskola területén Megfigyelések végzése adott szempont alapján		
3–4.	Iskolai környezetünk	A tanterem részeinek, bútorzatának megfigyelése, lerajzolása A taneszközök gondozása, rendben tartása (folyamatosan!) A berendezések megfigyelése A tárgyak, eszközök funkciója	tanterem, ebédlő, mosdó, tornaterem, folyosó, bútor, tábla, egyéb berendezési tárgyak neve	Tankönyv: 5–7. oldal
5–6.	Iskolai környezetünk – Kommunikációs szokások, megszólítás, testtartás – Az iskolai viselkedés illemszabályai (helyiségek, helyzetek)	Az iskolai illemtan játékos feldolgozása Az iskola házirendjének megismerése Kultúrát társas viselkedés elsajátítása Szituációs játékok Illemszabályok a különféle helyzetekben, és a különféle helyzeteknek megfelelően, illetve az ide vonatkozó szabályok elsajátítása Beszélgetés Szituációs játékok	padtárs, osztálytárs, osztályfőnök, tanár, igazgató, megszólítás, testtartás	
7–8.	A közvetlen környezet tárgyaitak összehasonlítása A tárgyak érzékelhető tulajdonságai	Megfigyelések, összehasonlítások Csoportosítás fizikai jellemzők (szín, nagyság, anyagok) alapján, térbeli helyzetük szerint	magas-alacsony, nagy-kicsi, hosszú-rövid, nehéz-könnyű, anyagok: fa, fém, papír, üveg, műanyag	Tankönyv: 8–10. oldal Különböző méretű és anyagú tárgyak
9–10.	A napszakok váltakozásainak megfigyelése	Napszakok megnevezése, azokhoz tevékenységek kapcsolása Napszakok és napirend összefüggése Napirend összeállítása közösen Köszönés napszaknak megfelelően; Köszönési formák A napszakoknak megfelelő étkezések megnevezése, elkülönítése	napirend, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjszaka, jó reggelt kívánok jó napot kívánok stb. reggel-reggeli, délelőtt-tízórai, dél-ebéd, délután-uzsonna, este-vacsora	Tankönyv: 12–13. oldal
11.	Tudáspróba			

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
12–13.	Séta az őszi erdőben	Az őszi erdő megfigyelése Az őszi színei (Milyen színűek a fák levelei?) Termékek, levelek gyűjtése, azok rendszerezése, tabló készítése Levelek préselése Memóriajáték: Melyik levélhez melyik termés tartozik? A tapasztalatok rögzítése rajzban Az erdő hangjai – kazettáról felismerni néhány erdőre jellemző hangot pl.: – az avar ropogása, szarvasbögés, vaddisznó hangja	évszak, ős, erdő, levél, termés, színek neve, avar	Tarbay E.: Ősz-anyaó című verse Móra F.: A cinege cipője Osváth E.: Útra kelt a nyár tablókészítéshez: karton, ragasztó hangkazetta Tankönyv: 11. oldal, 14–15. oldal
14.	Az őszi időjárás megfigyelése – csapadékformák	Az évszak és napszakok időjárásának, legfontosabb jellemzőinek megismerése A megfigyelések rögzítése rajzban	időjárás, napos, borús, köd, eső, szél	Tankönyv: 16–17. oldal Petőfi S.: Ősz elején Kányádi S.: Valami készül
15.	Készülődés a télre	Megfigyelni, hogyan készülődnek az állatok a télre. Pl.: – A költöző madarak melegebb tájakra repülnek. – A hangya és a mókus élelmet gyűjt télre. – A sün sokat eszik, szervezete zsírréteget képez, hogy ne fázzon, ha majd téli álmot alszik.	költöző madár, élelem, zsírréteg, téli álmom	Tankönyv: 18. oldal
16.	Mi terem ősszel a gyümölcsösök kertben	Séta a gyümölcsösben Gyümölcsfák megfigyelése, gyümölcsök felismerése	alma, körte, dió, szilva, szőlő	Tankönyv: 19. oldal Takács Gy.: Szüreti vers
17.	Az őszi virágai	Őszi virágok megfigyelése A megfigyelt virágok lerajzolása, színezése Néhány virágot a pedagógus segítségével le lehet préselni, majd abból képet, tablót készíteni	őszirózsa	Tankönyv: 20. oldal
18.	Őszi munkák a szántóföldön és a gyümölcsösben	Megfigyelni, közösen megbeszélni, hol milyen munkák folynak adott időszakban Képeket gyűjteni, azokat rendszerezni	szántóföld, szántás, tárcsázás, őszi gabona vetése, kukoricaszedés, kiskert – ásás, gyümölcs szedés, szőlő szüretelése dióverés	Tankönyv: 21–22. oldal Képek, karton, ragasztó
19.	Gyűjtsünk színes faleveleket!	Gyűjtsenek a tanulók minél több és többszínű levelet Levegűjtemény, tabló készítése Memóriajáték: azonos fa leveleit párosítsák!		Tankönyv: 23. oldal Karton, ragasztó, levelek

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
20.	Az időjárás és öltözködés kapcsolata Öltözködési szokások – évszakok és öltözködés kapcsolata – alkalom és öltözködés kapcsolata	Az évszak időjárásának megfelelő ruhák ismerete, megnevezése, kiválasztása Öltözködés; öltöztetőbaba felöltöztetése A ruhadarabok megfelelő testrészeire való felvétele Életkorának megfelelő szinten tanulja meg, hogy évszaknak megfelelően hogyan kell felöltöznie Tudja, hogy van alkalmi és hétköznapi öltözködés, s tudja, mikor kell azt viselnie	ruhadarabok: nadrág, kardigan, kiskabát, esőkabát öltözék alkalmi ruha	Tankönyv: 24. oldal Ruhák, öltöztetőbaba
21.	Tudáspróba			
22–26.	Az emberi test – testrészeink	Saját testfelépítésének megismerése, megmutatása, testrészek megnevezése, tükörben való azonosítás Öltözködés, babaöltöztetés A gyerekek körberajzolása csomagolópapírra – A kéz vizsgálata – kéznyomat készítése – A láb vizsgálata – lábnyomat készítése Baba összerakása részekből, a testrészek megmutatása	az emberi test fő részei: fej, nyak, törzs, végtagok jobb, bal	zsirkréta, csomagolópapír, tükör, öltöztetőbaba, Tankönyv: 25–26. oldal festék, ecset, csomagolópapír, zsirkréta, papírból készült összerakható baba
27.	Adott tárgyhöz viszonyított testhelyzet Egyszerű térrelációk	Szituációs játékok, gyakorlatok Tárgyak helyzetének meghatározása saját testhez képest	előtt-előttem, mögött-mögöttem, fölött-fölöttem, alatt-alattam, mellett-mellettem	
28–31.	Érzékszerveink	Érzékszervek és azok funkciójának megismerése Érzékelő játékok – szaglás: bekötött szemmel különböző szagokat kell felismerni (parfium, szappan ...) – ízlelés: különböző ízű ételeket, italokat kell felismerni (citromlé, cukor, pereg ...) – hallás: hangfelismerés (Világunk hangjai című kazetta) – tapintás: különböző felületű és anyagú tárgyak felismerése csukott szemmel	szem – látás fül – hallás orr – szaglás nyelv – ízlelés bőr – tapintás	Tankönyv: 27–33. oldal Különböző illatanyagok, különböző ízű italok, ételek
32.	A tisztálkodás fontossága, szabályai	Tisztálkodási szokások elsajátítása A tisztálkodási eszközök neve, azok helyes használata Alakuljon ki igényük a tisztálkodásra, testápolásra	tisztálkodási eszközök, mosdás, fürdés, tusolás, hajmosás	Tankönyv: 34–35. oldal

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
33.	Óvjuk egészségünket! Tudáspróba	Az egészséges és beteg állapot megkülönböztetése, „leírása” szóban Egészséges életmód folytatása, elsajátítása Beszélgetés Éltkezésel, orrfújással kapcsolatos szabályok, teendők elsajátítása	egészség, betegség	Tankönyv: 36–38. oldal Majakovszkij: Mi a jó és mi a rossz?
34.	Tudáspróba			
35.	Évszakok – tél A téli időjárás megfigyelése – csapadékformák	Az évszak és napszakok időjárásának, legfontosabb jellemzőinek megismerése A megfigyelések rögzítése rajzban	hó, zúzmara, hideg, fagy	Tankönyv: 39–41. oldal
36.	Alszik a természet	A téli természet, táj megfigyelése Milyen állatok alszanak téli álmot? Hogyan? pl.: medve – a barlangjában alszik (csak a hím szundikál!) sűn – falevelekből készített vackában halak – a tó fenekén az iszapba ásva magukat Mi történik az erdei vadakkal?	téli álmom, vadak	Tankönyv: 42. oldal Kányádi S.: Hallgat az erdő Schmidt E.: Téli pihenő
37.	A tél örömei	A tél szépségeinek felfedezése Séta, szánkózás Az élmények rögzítése rajzban		Tankönyv: 43–44. oldal
38.	Segítsünk a madarakon!	Az őszi éjszakáról tanultak felelevenítése Hol van a fecske és a gólya? Miért repültek el? Milyen madarak vannak itt télen? Hogyan segíthetünk rajtuk? (madáretető készítése, madrak etetése) Hogyan hálálják meg ezek a madarak gondoskodásunkat?	költöző madár, cinke, gondoskodás, élelem	Tankönyv: 45. oldal
39–40.	A téli ünnepkör ünnepei	Karácsony, farsang Az ünneppel kapcsolatos szokások megismerése	népszokás, hagyomány	Tankönyv: 46–47. oldal
41.	Az időjárás és az öltözködés kapcsolata	Az évszaknak, időjárásnak megfelelő ruhák ismerete, megnevezése, kiválasztása Öltözködés; öltöztetőbaba felöltöztetése	a téli ruhadarabok neve	Tankönyv: 48. oldal
42.	Tudáspróba			
43.	Évszakok – tavasz A tavaszi időjárás megfigyelése – csapadékformák	Az évszak és napszakok időjárásának, legfontosabb jellemzőinek megismerése A megfigyelések rögzítése rajzban	napsütés, eső, záporosó	Tankönyv: 49. oldal, 50–51. oldal

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
44.	Ébred a természet	Megfigyelések a természetben Téli álmukból felébrednek az állatok Megjelennek az első hóvirágok Rügyezni kezdenek a fák	tavasz, rügy	Tankönyv: 52. oldal Gárdonyi G.: Jönnek a gólyák Móra F.: Megjöttek a fecskéink
45–46.	Zöldségfélék	A tavaszi zöldségfélék felismerése, megnevezése Lehetőségektől függően látogatás a konyhakertbe vagy piacra Megfigyelések rögzítése rajzban, színezéssel	póréhagyma, retek, saláta	Tankönyv: 53. oldal
47–48.	Tavaszi munkák a kertben	Megbeszélni, lehetőség szerint megfigyelni, milyen munkákat végeznek tavasszal a kiskertben, gyümölcsösben? Milyen szerszámok szükségesek az egyes műveletekhez?	ásó, gereblye, kapa, palántázófa, mag, palánta, metszés, metszőolló	Tankönyv: 54–55. oldal
49.	A tavasz virágai	Tavaszi virágok felismerése, megnevezése, színezése	hóvirág, ibolya, tulipán, nárcisz	Tankönyv: 56. oldal
50.	Az időjárás és az öltözködés kapcsolata	Az évszaknak, időjárásnak megfelelő ruhák ismerete, megnevezése, kiválasztása Öltözködés; Öltöztetőbaba felöltöztetése	a tavaszi ruhadarabok neve	Tankönyv: 57. oldal
51.	A tavaszi ünnepkör ünnepei	Anyák napja		Tankönyv: 58. oldal
52.	Egyszerű téri relációk Irányok: jobb és bal	Irányok megkülönböztetése		Tankönyv: 59–62. oldal
53–54.	Iskola – közlekedés Közlekedési szabályok és magatartási formák	Közlekedési szokások elsajátítása A közlekedés fogalma A közlekedés (gyalogos közlekedési) szabályai Közlekedési eszközök csoportosítása		Tankönyv: 63–66. oldal
55.	Tudáspróba			
56.	A közvetlen környezet növényei	A növények megfigyelése az iskolában, otthon, környezetünkben	szobanövény, fa fű, bokor, kerti virág	
57.	A fa részei A fa változása évszakonként A növények változása évszakonként	Megfigyelések végzése A növények megfigyelése Hogyan változnak évszakonként? A változások pontos megfigalmazása	gyökér, fatörzs, korona növekedés, rügy, bimbózás-bimbó, virágzás-hervadás, hajtás, száradás, termés, lomb	Tankönyv: 67. oldal

óraszám	Tananyag	Tanulói tevékenység	Javasolt fogalmak	Eszközök, szemelvények
58.	A közvetlen környezet állatai	Az állatok megfigyelése a lakóhely adta környezetben	A környezetben fellelhető állatok neve	Rónay György: Mondd, szereted az állatokat? A pillangó – angol mese Tankönyv: 68. oldal
59–60.	Az állatok csoportosítása kültakaró, testfelépítés alapján	A megfigyelt állatok csoportosítása – Mi borítja testüket? (szőr vagy toll) – Milyen a testfelépítésük? (négy lábú vagy kétféle lábú)	kültakaró, testfelépítés, toll, szőr	Tankönyv: 69–70. oldal
61.	Tudáspróba			
62.	A nyári időjárás megfigyelése – csapadékformák	Az évszakok és napszakok időjárásának, legfontosabb jellemzőinek megismerése A megfigyelték rögzítése rajzban		Tankönyv: 71–73. oldal
63.	Mi terem nyáron a gyümölcsösbent?	Nyáron termő gyümölcsök felismerése, megnevezése	nyári gyümölcsök neve	Tankönyv: 74. oldal
64.	Nyári virágok	Nyáron nyíló virágok megfigyelése	virágok neve	Tankönyv: 75. oldal
65.	Az időjárás és az öltözködés kapcsolata	Az évszaknak, időjárásnak megfelelő ruhák ismerete, megnevezése, kiválasztása Öltözködés; öltöztetőbaba felöltöztetése	nyári ruhadarabok neve	Tankönyv: 76. oldal öltöztetőbaba
66.	Nyári teendők a ház körül	Lehetőség szerint megfigyelni a ház körüli tevékenységeket	befőzés, betakarítás, aratás	Tankönyv: 77. oldal
67.	Tudáspróba			
68–69.	Év végi összefoglalás			
70.	Év végi felmérés			

Szabadon felhasználható óra: 4